

INFLUENCE OF PEDAGOGICAL CONDITIONS ON THE TRAINING OF PHYSICAL THERAPISTS

ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ НА ПІДГОТОВКУ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ

Korchinski V. S. / Корчинський В. С.

d.med.s., prof/ д.мед.н., проф.

ORCID: 0000-0003-3460-4526

Ponomarenko M. V. / Пономаренко М. В.

Teacher/викладач

ORCID: 0000-0001-6146-3672

Vinnitsya Institute of the University "Ukraine."

St. D. Maiborody, 6, Vinnitsya, 21018, Ukraine

Вінницький інститут університету "Україна."

вул. Д. Майбороди, 6, Вінниця, 21018, Україна

Анотація. Розглянуто педагогічні умови як важливу категорію дидактики, що відображає сукупність спеціально спроектованих заходів щодо якісної підготовки майбутнього фахівця. Вони впливають на змістовий та процесуальний складники освітнього процесу, сприяють належному практичному застосуванню дидактичних закономірностей та принципів навчання, ефективному функціонуванню й розбудові освітньої системи, гарантують високу якість підготовки й усебічний розвиток фізичних терапевтів.

Ключові слова: фізична терапія, вищий навчальний заклад, педагогічні умови, клінічна підготовка.

Abstract. Pedagogical conditions are considered as an important category of didactics, reflecting a set of specially designed measures for the high-quality training of a future specialist. They influence the content and procedural components of the educational process, contribute to the proper practical application of didactic laws and principles of learning, the effective functioning and development of the educational system, and guarantee high-quality training and comprehensive development of physical therapists.

Keywords: physical therapy, higher educational institution, pedagogical conditions, clinical training.

Вступ.

Педагогічні умови формування медико-біологічної компетентності майбутніх фізичних терапевтів становлять науковий інтерес в галузі професійної підготовки. Багато науковців під терміном «педагогічні умови» розуміють складники педагогічного процесу, що визначають організацію навчально-виховного середовища, в якому будується співпраця викладача та студента й реалізуються навчально-виховні завдання. Педагогічні умови реалізуються в освітньому процесі, активізуючи його суб'єктів, що призводить до підвищення ефективності професійної підготовки майбутнього фахівця.

Основний текст.

Спираючись на численні дослідження, педагогічні умови – це обставини процесу навчання й виховання, які складаються в результаті цілеспрямованого відбору, розробки і застосування складників змісту, методів та організаційних форм навчання з метою досягнення поставленої дидактичної мети. Педагогічні умови також розглядаються у дослідженнях науковців як обставини, які впливають на зміст цілісного продуктивного педагогічного процесу професійної підготовки фахівців, опосередкованого активністю особистості. На основі сучасних підходів до тлумачення поняття «педагогічні умови» й специфіки процесу професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної терапії сформульовано їх визначення. Так, педагогічні умови формування медико–біологічної компетентності майбутнього фахівця з фізичної терапії розуміють як цілеспрямований відбір, розробку й застосування компонентів змісту, методів та форм організації навчальної діяльності для досягнення результату професійної підготовки фахівця. Зі змісту поняття очевидним є те, що педагогічні умови повинні бути взаємопов'язаними і взаємозумовленими, а також сприяти підвищенню ефективності медико–біологічної компетентності майбутніх фахівців. Їх відбір залежить від таких чинників: структура навчального процесу; особистісні й професійні характеристики здобувачів вищої освіти; мета відбору, розробки та застосування складників змісту, дидактичних методів, прийомів і організаційних форм. Саме тому, формуючи медико–біологічну компетентність, можна за допомогою сукупності науково обґрунтованих умов впливати на перебіг процесу професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної терапії, сприяти дієвості та функціональності цього процесу

При розробці педагогічних умов формування медико–біологічної компетентності майбутнього фахівця з фізичної терапії важливо розуміти загальні тенденції класифікації. Зокрема практичне значення має поділ на зовнішні та внутрішні педагогічні умови. Зовнішні умови розкривають специфіку навчального середовища, а внутрішні – становлять індивідуальні особливості здобувачів вищої освіти, їх вік, стать, характер, темперамент,

психічні пізнавальні процеси, наявність і рівень професійної мотивації, спрямованості, досвід, стан здоров'я тощо. Зовнішні умови не повинні суперечити внутрішнім, а мають будуватися з урахуванням потреб та інтересів студентів, їх індивідуальних і групових особливостей. Також загальноприйнятою є класифікація педагогічних умов, відповідно до якої розрізняють організаційно-педагогічні (регламентуються державними та/або внутрішньовузівськими нормативно-правовими актами), психолого-педагогічні (залежать переважно від особистісних властивостей суб'єктів освітнього процесу) та дидактичні (передбачають відповідний зміст навчання, застосування відповідних технологій, методів (прийомів), засобів і організаційних форм навчання) умови.

Аналіз комплексу дібраних наукових джерел і дослідження сучасних тенденцій професійної підготовки фахівців із фізичної терапії у вітчизняних і зарубіжних закладах вищої освіти нами виокремлено такі педагогічні умови формування медико-біологічної компетентності.

Перша умова – створення професійно-мотиваційного середовища закладу освіти шляхом застосування інтерактивних технологій. Реалізація цієї умови враховує той факт, що формування медико-біологічної компетентності майбутнього фахівця з фізичної терапії передбачає формування стійкого інтересу до реабілітаційної діяльності, що здійснюється за допомогою бесід, дискусій та аналізу практичних ситуацій як компонентів інтерактивних технологій. Реалізація першої умови також передбачає цілеспрямоване формування професійних умінь, що реалізується шляхом участі здобувачів у змодельованих професійних ситуаціях і вимагає від них самостійності, ініціативи, творчого підходу, наполегливості тощо. До таких методів належать, насамперед, методи активного навчання, змістовою основою для застосування яких повинні стати проблемні практичні ситуації, урегулювання яких має стимулювати інтерес та сприяти усвідомленню майбутніми реабілітологами необхідності формування медико-біологічної компетентності.

Друга педагогічна умова – системне упровадження міжпредметної та

транспредметної інтеграції в формуванні медико-біологічної компетентності майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії. Результатом упровадження інтеграції є формування цілісності професійної підготовки майбутніх фізіотерапевтів (фахової, гуманітарної, медико-біологічної та ін.) на основі застосування інтерактивних дидактичних форм та методів, що спрямовують освітній процес у бік поєднання різнорідних знань. При плануванні навчально-виховного процесу важливо цілеспрямовано формувати та враховувати взаємозв'язки між попередніми й наступними дисциплінами циклу, тобто узгоджувати зміст дисципліни, що вивчається, з погляду її спадковості з метою попередження дублювання навчального матеріалу. Навчальні курси чи заняття, побудовані на основі ідеї інтеграції, відіграють позитивну роль у формуванні знань студентів, сприяють їхньому розумовому розвитку, навчають робити певні порівняння, знаходити аналогії тощо. Реалізація зазначеної педагогічної умови вимагає переходу від репродуктивної стратегії освіти і диференціації компетентностей за окремими освітніми компонентами до моделі активного інтегрованого навчання, яке було б наближеним до специфіки реальної фахової діяльності. Предметний контекст професійної діяльності тісно пов'язаний із процесом формування клінічного мислення і практичних дій майбутнього фахівця.

Третьою умовою є розробка системи поетапного моніторингу сформованості медико-біологічної компетентності майбутніх фахівців з фізичної терапії. Моніторинг трактується як систематичне спостереження за процесом медико-біологічної підготовки з метою встановлення відповідності чи невідповідності результатів цього процесу запланованим. Основними завданнями поетапного моніторингу сформованості медико-біологічної компетентності майбутнього фахівця з фізичної терапії є: виявлення й оцінювання якісних показників педагогічних впливів; збір зворотної інформації про відповідність чи невідповідність фактичного результату діяльності її кінцевому результату; виявлення причин і чинників невідповідності плану медико-біологічної підготовки реальним результатам і підготовка рекомендацій

для вдосконалення; контроль і корекція результатів, рефлексія. Під час здійснення моніторингу здійснюється корегування початкових завдань, оскільки досить часто наявні умови вимагають їх перегляду з метою забезпечення відповідності реальним можливостям.

Наступною педагогічною умовою визначено розробку практико-орієнтованого навчально-методичного забезпечення медико-біологічної підготовки, основою якої є формування системи функціональних знань, а не їх репродуктивне засвоєння. Сутність практико-орієнтованого навчально-методичного забезпечення медико-біологічної підготовки майбутніх фахівців полягає в організації освітнього процесу шляхом відтворення реальних клінічних ситуацій, які супроводжують професійну діяльність фахівця з фізичної терапії, в методах і формах освітньої діяльності здобувачів освіти. В основі розробки й упровадження практико-орієнтованого навчально-методичного забезпечення повинні лежати такі принципи: створення цілісного освітнього середовища в трьох вимірах – освітньому, освітньо-рефлексивному та соціально-практичному; забезпечення реалізації академічної мобільності й дотримання академічних свобод; гнучкість і динамічність оновлення освітньо-професійних програм загалом та окремих їх блоків; використання різних форм і методів професійної підготовки.

П'ята педагогічна умова – реалізація фасилітаційного супроводу професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії до практичної діяльності. Фасилітаційний супровід – це організація процесу колективного вирішення проблем у групі, що полегшує процес спільного ухвалення рішення. Фасилітаційний супровід передбачає, насамперед, індивідуальний підхід до кожного студента, створення позитивного навчального середовища, що побудовано на справедливості, об'єктивності, довірі, толерантному ставленні до протилежних думок та ідей, ефективному розв'язанні конфліктів, а також створення особливого мікроклімату для навчання і самоорганізації майбутніх фахівців. Фасилітаційний супровід сприяє розвитку клінічного складника професійної компетентності, оскільки забезпечує формування у здобувачів

освіти вмінь збирати й аналізувати інформацію для повної оцінки проблем пацієнта, оцінювати досягнуті результати та корегувати подальшу роботу, планувати й аналізувати власну професійну діяльність, здійснювати самоаналіз.

Висновки

1. Запропонований перелік педагогічних умов дозволить сформувати у здобувачів вищої освіти позитивну мотивацію до навчання і майбутньої професійної діяльності (мотиваційний компонент готовності), закріпити теоретичні знання з основ фізичної терапії(когнітивний компонент) та розвинути практичні навички впровадження її в освітній процес (діяльнісний компонент).

2. Дотримання зазначених педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців із фізичної терапії підвищує загальну ефективність професійної підготовки. Кожна із зазначених вище педагогічних умов сприяє формуванню досліджуваного нами феномена. Тому лише системна єдність визначених нами педагогічних умов забезпечує успіх пропрофесійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної терапії.

Література:

1. Горшкова Л. М., Коваль Л. В. Педагогічні умови формування дослідницької компетентності студентів біологічного профілю. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки. 2015. Вип. 27. С. 78–84.

2. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови». Львів, 2014. 76 с

3. Майковська В. І. Практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців в Україні. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2016. № 50-51. С. 161-167.

4 Перелік Європейських стандартів практики та послуг фізичної терапії. Вища освіта України. 2009. №3 (34). С.21-31.

5. Sushchenko L., Bazylchuk O. Comparative Analysis of Professional Training of Future Specialists in Physical Therapy in Higher Educational Establishments of Ukraine and Europe. Comparative Professional Pedagogy. 2018. No. 8 (1). P. 13–19.